

1995. évi XCIII. törvény

a védett természeti területek védettségi szintjének helyreállításáról

Az Országgyűlés a környezethez való alkotmányos alapjog maradéktalan biztosítása érdekében, az állam ezzel kapcsolatos alkotmányos kötelezettségeinek teljesítése és a természetvédelem jogszabályokkal biztosított eredeti szintjének helyreállítása céljából a következő törvényt alkotja:

1. § (1) E törvény hatálya - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - azokra a védett és fokozottan védett, valamint a védelemre tervezett természeti területekre (a továbbiakban együtt: védett természeti terület) terjed ki, amelyeket a mezőgazdasági szövetkezet közös használatában álló földterületek részeként törvény alapján

a) a részarány-földtulajdonosok földjének kiadása, valamint a tagok és alkalmazottak földhöz juttatása, továbbá a kárpótlási árverés céljából földalpokba elkülönítettek, vagy

b) az a) pontban meghatározott földalpokba - a védettségre tekintettel - nem jelöltek ki.

(2) Nem terjed ki a törvény hatálya az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott, azokra a védett természeti területekre, amelyeknek az egyes földalpokba történő kijelölésére a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény módosításáról rendelkező 1992. évi L. törvény 4. §-ában foglalt módosító, illetve kiegészítő szabályok alkalmazása nélkül is törvényes lehetőség volt, és a kijelölés az irányadó szabályoknak megfelelően történt.

EBH2003. 997. II. *A magyar állam kisajátítás helyett adásvétellel is megszerezhetette a védett természeti területek tulajdonjogát [Ptk. 117. § (1) bek., 1976. évi 24. tvr. 3. §, 1995. évi XCIII. tv. 1. §].*

BH2004. 162. *A mezőgazdasági szövetkezet közös használatában álló védett természeti területnek minősülő földrészlet tulajdonjogát az állam kisajátítás helyett adásvétellel is megszerezheti (1995. évi XCIII. tv. 1-4. §, Ptk. 117. §, 1976. évi 24. tvr. 3. §).*

BH2000. 73. *Maradványföldek felszámoló által történő értékesítése miatt az adós szövetkezet volt tagjai igényeiket csak a felszámolási eljárás keretében - a felszámolásra irányadó jogszabály rendelkezéseinek figyelembevételével - érvényesíthetik [Ptk. 234. § (1) bek., 1991. évi II. tv. (Cstv.) 4. § (3) bek., 28. § (2) bek. f) pont, 1992. évi II. tv. 25. §, 1995. évi XCIII. tv. 1. § (1) bek. b) pont, Pp. 49. § (1) bek.].*

2. § (1) A törvény hatálya alá tartozó és magántulajdonba még nem került földterületek földalapba történő kijelölése [1. § (1) bekezdés a) pont] - a 3. §-ban foglalt kivétellel - e törvény alapján megszűnik.

(2) Ha a földalpok elkülönítése, illetve kijelölése iránti eljárás (a továbbiakban: kijelölés) folyamatban van, a kijelölést az (1) bekezdésben említett földterület figyelmen kívül hagyásával kell folytatni.

(3) Ha a kijelölés befejeződött, a kijelölésre kötelezett az (1) bekezdésben foglalt földterületek helyett pótlólagos kijelölésre vagy a kijelölés megismétlésére nem köteles, az érintett földterületek kisajátítása esetén azonban a kártalanításként kapott összeget az érdekelt részarány-földtulajdonosok, illetve szövetkezeti tagok és alkalmazottak között - eltérő megállapodásuk hiányában - olyan arányban kell felosztani, amilyen arányban azok a földterület tulajdonjogára - védettség hiányában - a törvény alapján igényt tarthattak volna.

(4) A (3) bekezdésben írt esetben a kisajátítási eljárás során a részarány-tulajdonosokat a közgyűlésükön többségi szavazással meghatalmazott személy képviseli.

BH2004. 162. *A mezőgazdasági szövetkezet közös használatában álló védett természeti területnek minősülő földrészlet tulajdonjogát az állam kisajátítás helyett adásvétellel is megszerezheti (1995. évi XCIII. tv. 1-4. §, Ptk. 117. §, 1976. évi 24. tvr. 3. §).*

3. § A törvény hatálya alá tartozó és a részarány-földtulajdonosok földjének kiadása, valamint a tagok és alkalmazottak földhöz juttatása céljára szolgáló földalapba kijelölt az a földterület, amelynek - magántulajdonba kerülése esetén - a kisajátítása mellőzhető lenne [4. § (2)-(3) bekezdés], e törvény hatálybalépése után magántulajdonba kerülhet, ha a kisajátítás mellőzésének törvényes feltételei fennállnak, és a tulajdont szerző a földterület fekvése szerint illetékes természetvédelmi, illetőleg nemzeti park igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) által megállapított korlátozást írásbeli nyilatkozatával tudomásul veszi, illetőleg a hatósági előírások betartására írásbeli kötelezettséget vállal.

4. § (1) A törvény hatálya alá tartozó és törvény alapján már magántulajdonba került földterületeket - a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivétellel - 2006. december 31-ig az állam javára - az irányadó jogszabályok szerint - ki kell sajátítani és az igazgatóság vagyongazdálkodásába kell adni. A kisajátítást az igazgatóság köteles kezdeményezni, illetőleg kérni.

(2) A környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter hozzájárulásával a kisajátítás kérése mellőzhető a tájidegen fafajú, mesterséges vagy rontott erdők, továbbá fokozott védettség alatt nem álló növény- és állatfaj élőhelyeül szolgáló szántó, kert, szőlő és gyümölcsös művelési ágú, továbbá - elhelyezkedésénél fogva - csekélyebb jelentőségű természeti értékkel rendelkező földterületek (pl. szántó közé ékelődött erdőfolt, periférikus, erősen zavarott területek) esetén, amelyekre az igazgatóság az érintett földterületre egyébként irányadó védelmi szabályoknál szigorúbb - a természeti károk bekövetkezésének megelőzésére alkalmas - korlátozást állapíthat meg.

(3) Mellőzhető a kisajátítás akkor is, ha a kisajátítás kezdeményezésének időpontjában az érintett földterület védettsége már megszűnt, vagy védelmi igénye olyan szintre csökkent, amelyre tekintettel a kisajátítás e törvény hatálybalépésének időpontjában nem lett volna indokolt.

(4) Ha a védettségi szint biztosítása érdekében e törvény szerint előírt korlátozás az érintett földterület rendeltetésszerű használatát lehetetlenné teszi vagy jelentős mértékben akadályozza, az igazgatóság a tulajdonos javára - a korlátozó rendelkezések előírásával egyidejűleg - az alkalmazott korlátozás idejére a korlátozással arányos kártalanítást állapít meg. Ebben az esetben a tulajdonos a kisajátításra e törvényben megszabott határidőn belül a földterület kisajátítását kérheti. Ilyen kérelem esetén az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően kell eljárni.

5. § (1) Az 1. § (1) bekezdésének *b)* pontjában és a 2. § (1) bekezdésében meghatározott földterületek vonatkozásában - a (2) bekezdés szerinti eltéréssel és a 4. § (2) bekezdésének kivételével - a 4. §-ban foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(2) A kisajátítást a 4. § (1) bekezdésében foglaltak teljesítését megelőzően, legkésőbb azonban 2006. december 31-ig kell végrehajtani.

6. § (1) A 4. és 5. §-ban előírt kisajátítás pénzügyi fedezetéről az éves költségvetési törvényekben kell rendelkezni.

(2) A kisajátítási eljárás megindításáig a természeti károk megelőzése érdekében szükséges átmeneti intézkedések megtételéről (ellenőrzés fokozása, korlátozások előírása) a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter az igazgatóságok útján köteles gondoskodni.

7. § E törvény alkalmazásában

a) magántulajdonba kerültnek minősül az a földterület, amelyet az irányadó jogszabályok szerint a kárpótlásra jogosult az árverésen tulajdonul megszerzett, vagy a földkiadó bizottság - határozatával - a részarány-földtulajdonos javára magántulajdonként kiadott, illetőleg a részarány-földtulajdon helyét meghatározta, függetlenül attól, hogy a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése megtörtént-e vagy sem,

b) védelemre tervezettnek az a földterület tekinthető, amely a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény (a továbbiakban: Ámt.) 15. §-ának (3) bekezdése értelmében ilyennek minősül,

c) természeti kár a természeti folyamatok vagy emberi hatás eredményeként a védett természeti értékek, a terület természeti állapotának kedvezőtlen változása, vagy védelmi szintjének csökkenése.

8. § A környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter évente köteles beszámolni az Országgyűlésnek a 4. § (1) bekezdésében és az 5. § (2) bekezdésében foglalt kisajátítások alakulásáról.

9. § (1) Ez a törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba. Ezzel egyidejűleg az Ámt. 19. §-a hatályát veszti.

(2) Felhatalmazást kap a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértésben a 4. § (1) bekezdésében és az 5. § (2) bekezdésében meghatározott időtartamon belül a kisajátítás ütemezését, illetve a kisajátításra kerülő egyes földterületek kisajátításának időpontját rendeletben megállapítsa.

(3) A törvény hatálya alá tartozó, védelemre tervezett természeti területekről az igazgatóság - a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló, 1992. évi LXIII. törvény rendelkezései szerint - megkeresésre köteles tájékoztatást adni.